

prilčno rekel nekemu nadučitelju: „Ne bodite proti nam, saj veste, da je okr. šol. svet popolnoma v naših (to je klerikalnih) rokah“, kar mu prav radi verjamemo, ker sede v njem sami vneti klerikalci, ako izvzamemo nadzornika in predsednika.

Enorazrednica Virštanj izkazuje že več let do 120 šolskih otrok; leži v kraju daleč od vsakega prometa in je samo do bližnje pošte in trga nad 10 km — torej so tudi vse življenske potrebe zaradi slabe komunikacije dražje — vendar je ta šola še vedno v III. plačilnem razredu, in dasiravno so gospodje člani prepričani o potrebi povišanja te šole — kar je eden teh „nepriustranskih“ in „pravicoljubnih“ članov tudi pri seji izpovedal — vendar ni našla ta šola milosti v očeh teh objektivnih sodnikov in to zaradi tega, ker je voditelj te šole slučajno njihov politiški nasprotnik — in maščevanje je sladko!

Gospodje naj bi bili vendar pomislili, da se osebe menjajo — a šola ostane in v tem slučaju pravcata „kazenska postojanka“, ker že pred štirimi leti, ko je odhajal prvi voditelj, se je morala ta služba dvakrat razpisati in šele v drugo se je prijavil en prosilec in še ta le slučajno. Apelujemo torej na merodajno šol. oblast, da uvaža omenjena fakta, zadevo stvarno in pravično presodi in potem potrebno ukrene.

Iz naše organizacije.

Skupne zadeve.

Iz Zaveze avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev.

Delegat za letošnjo glavno skupščino so dalje prijavila sledeča društva.

XVIII. Sevnško-brežiško učiteljsko društvo. 82. gospodična Alojzija Windischer, učiteljica — Dobova; 83. gospodična Herma Bračič, učiteljica — Dobova; 84. Josip Pečnik, nadučitelj — Kapele; 85. Peter Jankovič, učitelj — Rajhenburg; 86. Ferdo Kokot, učitelj — Pišce.

XIX. Učiteljsko društvo za celjski okraj. 87. Gospodična Bogdana Žizek, učiteljica — Smartno v R. d.; 88. gospodična Hinterlechner, učiteljica — Blagovna; 89. gospodična Marica Gajšek, učiteljica — Kalobje; 90. Josip Žagar, učitelj — Celje; 91. Srečko Exl, učitelj — Vojnik; 92. Martin Stante, učitelj — Celje.

Namestniki: 13. Josip Čulek učitelj — Št. Jurij ob j. ž. 14. Franjo Krajnc, učitelj — Celje; 15. Ivan Logar, učitelj — Zid. most.

XX. Učiteljsko društvo za sežanski okraj. 93. gospodična Antonija Terpin, učiteljica — Gorjansko; 94. gospodična Angela Orel, učiteljica — Zgonik; 95. Pavel Medic, učitelj — Gabrovica; 96. Viktor Škof, učitelj — Kobjeglava; 97. Franjo Vendramin, nadučitelj — Dutovlje.

XXI. Učiteljsko društvo za šolski okraj Budolfovo. 98. gospodična Avrelija Vreze, učiteljica — Dvor; 99. gospodična Hermina Buković, učiteljica — Toplice; 100. Vode Anton, učitelj — Zagradac; 101. Fran Dular, nadučitelj — Valta vas; 102. Davorin Matko, nadučitelj — Toplice.

XXII. Tolminsko učiteljsko društvo. 103. gospodična Ra-faela Gomišček, učiteljica — Ljubinj; 104. gospodična Dragica Pavšič, učiteljica — Podmelec; 105. gospodična Ana Sedej, učiteljica — Tolmin; 106. Matija Kenda, nadučitelj — Volče; 107. Josip Rakovšček, nadučitelj — Cerkno; 108. Anton Kutin, voditelj c. kr. priprav. za učiteljska — Tolmin.

XXIII. Učiteljsko društvo za mariborsko okolico. 109. Anton Godec, učitelj — Lambach pri Mariboru; 110. Marija Godec, učiteljica — Lambach pri Mariboru.

XXIV. Postojnsko učiteljsko društvo. 111. gospodična Marica Dovgan, učiteljica — Zagorje; 112. gospodična Roza Jelene, učiteljica — St. Peter; 113. Josip Brinar, ravnatelj — Postojna; 114. Dragotin Česnik, nadučitelj — Knežak; 115. Ferdo Juvanc, šol. vodja — Postojna; 116. Anton Skala, nadučitelj — Vipava.

XXV. Učiteljsko društvo za okraj Slovenji Gradec. 117. Avgust Cajnko, šolski vodja — Razbor; 118. Ivan Korže, učitelj — Slovenji Gradec.

XXVI. Kamniško učiteljsko društvo. 119. Emil Adamič, učitelj — Kamnik; 120. Tomo Petrovec, nadučitelj — Jarše; 121. Janko Toman, nadučitelj — Moravče.

* * *

Pri „Učiteljskem društvu šolskega okraja Konjice“ sta pomotoma izostali namestnici delegatov, gospodični Minka Belzaj, učiteljica — Žiče in Božena Kreč, učiteljica — Stranice. Vodstvo „Zaveze“.

Jubilejska samopomoč. Odbor je imel sejo dne 11. t. m. Pregledal je račune ter jih odobril v vsem obsegu. Glede od-povedi nekega člana je natančno postopati po pravilih, prav tako v vsakem enakem ali podobnem slučaju. Sklenil je, da izda vsako drugo leto ob občnem zboru imenik članov in raču-nov, ki se jih razpošlje vsem članom in učiteljskim društvom. Morda doženemo na ta način, da se pomnoži število društ-venikov.

Jubilejska samopomoč. Dne 7. julija nam je pobrala kruta smrt iz naše srede tovariša Franca B o h e i m a, upokoje-nega nadučitelja iz Kozjega, živečega v Mariboru.

Pravi dedenji, pastorki pokojnega Ani Sirkovi sem izplačal, zapadlo vsoto 434 K. Članom dopošljem tekom tega meseca p o š t n e p o l o ž n i c e, da vplačajo za nadaljni slučaj smrti in že sedaj prosim, da t a k o j store ko sprejmo moj list. Delo se meni z rednim vplačilom olajša.

Studeneec-Ig, 16. julija 1907.

Franc Ks. Trošt, t. č. predsednik.

Kranjsko.

Učiteljsko društvo za Radovljiški okraj je imelo dne 13. junija 1907 ob 3. uri popoldne v šolskem poslopju v Lescah svoj občni zbor. Navzočih je bilo 21 članov in kot gosta profesor Pirnat iz Kranja in L. Stiasny, c. okr. šol. nadzornik iz Krškega.

Predsednik tov. A. Grčar prav presrečno pozdravlja vse navzoče, posebno še profesorja M. Pirnata, ki pri vsaki priliki pokaže, da mu je učiteljski stan prav priljubljen in da ve ceniti učiteljski stan tako kakor zasluži, zavedajoč se, da se mora sred-nješolsko učiteljstvo zahvaliti dobrim uspehom učencev v srednjih šolah edino le ljudskemu učiteljstvu. Zakaj ako to ne položi do-brega temelja v učencih, je vsak trud srednjega učitelja zaman. Pozdravlja tudi c. kr. okr. šolskega nadzornika L. Stiasnega, poudarjajoč, da ga veseli, da ga more pozdraviti kot nekdanjega sobojevnika radovljiškega okraja. Oben-m poda kratek pregled odborovega delovanja v pretečenem letu.

Iz blagajniškega poročila tov. Korošca posnemamo sledeče: Dohodkov 159 K 42 h, stroškov 19 K 97 h, društvo ima či-stega imetja 232 K 76 h.

Pregledovalca računov tovarišica A. Štebi in tov. Fr. Jaklič sta našla račune v popolnem redu in občni zbor da absolutorij tovarišu blagajniku.

V odbor so bili voljeni z vzklikom sledeči tovariši, oziroma tovarišica, ki se je tudi takoj po zborovanju konstituiral, in sicer: predsednik A. Grčar iz Radovljice, njegov namestnik J. Ažman iz Breznice, tajnik Iv. Šega iz Radovljice, blagaj. Jos. Korošec, odbornika: Milan Guštin z Jesenic in Ernestina Oman iz Begunj.

Tajnik tov. Šega poroča o sledečih dopisih: *

a) Dopis „Zaveze“ radi članarine in prejemanja „Učit. Tovariša“. Sklene se: Članarina naj bo kakor predlaga „Zaveza“, a „Učit. Tovariša“ naroči vsakdo sam. Pri tej priliki poudarja tovariš Šega, da se pridno agituje za „Popotnika“, „Zvonček“ in „Domače ognjišče“.

b) Ker se je že na lanskem občnem zboru sklenilo, da pristopi društvo kot deležnik k „Učiteljskemu tiskovnemu društvu, ko bo de blagajna to dopuščala, imej se ta sklep v evidenci.

Ker je „Zaveza“ sklenila, da hoče letos zborovati v Ra-dovljici, se je izvolil sledeči odbor, ki preskrbi, da se dostojno sprejme slovensko učiteljstvo v slovenski Švici, in sicer: tovarišici Kat. Drolova in Ern. Omanova, dalje tovariše: M. Humek

iz Boh. Bistrice, ki bo služil kot Cicerone pri izletu v Bohinj, pomagal mu bo tovariš Bihteršič iz Srednje vasi; M. Salberger z Jesenic, Jos. Žirovnik iz Gorij, Iv. Šemerl iz Lesec, Josip Ažman iz Žirovnice, E. Zavrl iz Begunj in Ivan Vresic z Ribnega.

Kot delegat na zborovanje na Duna; se voli tov. M. Gustin z Jesenic. Obenem se je po utemeljevanju tov. Iv. Šega sprejela soglasno in z navdušenjem resolucija za izboljšanje našega gmotnega položaja.

Delegatom letošnjemu glavnemu zboru „Zaveze“ se volijo tovarišici Ana Božičeva iz Kamne gorice in Ana Zevnikova iz Gorij ter tov. Janko Baraga z Javornika.

Po dokončanem vzporedju je kaj zanimivo predaval tov. Iv. Šega o pomenu roditeljskih sestankov. Sklepno je predlagal resoluciji:

a) Učiteljstvo radovljiškega okraja prični prirejati roditeljske sestanke.

b) Zastopnika učiteljstva v c. kr. okraj. šol svetu naj delujeta na to, da kupi c. kr. okr. šol svet potreben skioptikon, ki naj se rabi pri roditeljskih sestankih.*

Temu predavanju je dodal še nekaj opazk iz lastne izkušnje c. kr. okr. šol nadzornik L. Stiasny. Profesor M. Pirnat pa izročila iskrene pozdrave učiteljstva kranjskega okraja.

S tem je bil izčrpan dnevni red in predsednik se v iskrenih besedah zahvali tako tovarišu predavatelju kakor tudi vsem navzočim.

Po zborovanju se je vnelo prav živahno življenje v znanih gostilnicah Wucherer in Legat. Žal, da je čas hitel bliskovito ter nas zopet razdružil na domovanja.

Štajersko.

Učiteljsko društvo za brežiški in sevniški okraj. O zborovanju učiteljskega društva za brežiški in sevniški okraj, ki se je vršilo dne 7. t. m. v Dobovi, je „Učiteljski Tovariš“ eno poročilo že objavil. Gospod dopisnik se v tem poročilu spominja na jako laskav način vseh važnejših točk omenjenega zborovanja razen one, ki se tiče njegove lastne osebe. Prijetna dolžnost mi je torej, da dostavim izpuščeno.

Društvo je namreč naprosilo našega vrlega kolego g. I. Lapajneto, ravnatelja mešč. šole v Krškem, da bi blagovoli kot strokovnjak prevzeti v našem društvu referat o združništvu in o sodelovanju učiteljstva pri njem. Dasi gospod ravnatelj v svoji službi ni več aktiven, vendar se je našemu povabilu drage volje odzval ter prihitel v sredo svojih mlajših tovarišev in nam je na zanimiv način razložil najpoglavnejše stvari iz združništva, nam dal kot učitelj z mnogoletnimi izkušnjami važne nasvete glede sodelovanja učiteljstva na združnem polju ter dal pojasnila na razna vprašanja. Pri tej priliki je daroval dobovski šoli en izvod svojega najnovejšega dela „Slovenski posojilničar“, kateri se kot vsi drugi njegovi spisi odlikuje po vsestranski temeljitosti. Ob koncu referata so mu vsi tovariši z glasnim odobravanjem in ploskanjem izrekli priznanje za njegovo podavanje, in g. predsednik se mu je v toplih besedah zahvalil v imenu društva za njegov trud.

Kakor je bil na obligatnem delu našega sestanka duša vsemu zborovanju g. rav. Lapajneto, tako je on tudi največ pripomogel za izredno živo zabavo na neobligatnem delu našega zborovanja ko smo šli po dokončanem duševnem delu poskrbet tudi malo za telo. Pri tej priliki je predsednik društva v izbranih besedah napil g. I. Lapajnetu kot vrlemu tovarišu, izvrstnemu šolniku in kot neumorljivemu prvoborilecu na učiteljskem in tudi na splošno kulturnem polju.

Ob 3. so se žal morali nekateri tovariši in tovarišice že z vlakom odpeljati, drugi pa so šli, kakor je že zadnji „Učit. Tovariš“ poročal obhajati 25 letnico v čateške toplice v istem dopisu omenjenih treh tovarišev.

Pripomniti je še treba, da smo pogrešali na tem zborovanju nekaj tovarišev iz bližnje okolice. Zborovanja se je udeležilo 25 tovarišev in tovarišic. Zapisnikar.

* Okr. šolski svet je že sklenil nakup skioptikona.

Goriško.

Tolminsko učiteljsko društvo je priredilo na dan uradne učit. skupščine dne 28. junija, občni zbor s kaj zanimivim dnevnim redom. Razveselili so nas s svojim obiskom tudi mnogi tovariši in tovarišice iz goriškega okraja; s posebnim veseljem pa smo pozdravili g. Fr. Finšgerja, med učiteljstvom priljubljenega okr. šol. nadzornika goriškega, ki je pri zborovanju predaval o brezžičnem brzozjavu. Vsi poizkusi z aparati so se izvrstno posrečili, tako da je bilo predavanje vsem poslušalcem pravi užitek.

Po predavanju se je vrinila na dnevni red točka: izplačevanje dijet za konferenco, ki pač ne sodi na društveno zborovanje. To omenjam, ker je prav zaraditega odšlo mnogo učiteljstva in za poznejše točke ni bilo več pravega zanimanja. — Zapisnika slednjih dveh zborovanj sta se odobrila, potem ko ju je tajnik prečital. Predlog glede skupnega naročevanja „Učit. Tovariša“ se zavrne, ker bi to bilo sitno opravilo za društveni odbor; vsak zaveden učitelj mora pač vedeti, kaj je dolžan svojemu stanovskemu glasilu. — Soglasno smo sklenili, da pristopi naše društvo z enim deležem k „Učiteljskemu tiskovnemu društvu“.

Delegatom za „Zavezino“ zborovanje so bili izvoljeni: Kenda Matija, nadučitelj v Volčah; Rakovšček Jos., nadučitelj v Cerknem; Ant. Kutin, vod. c. kr. priprav. v Tolminu; Gomišček Rafaela, uč. na Ljubinju, Pavšič Dragica, uč. v Podmelecu, in Ana Sedej, uč. v Tolminu.

Na dopis tovariša P. Medveščeka so bili izvoljeni v odsek za polit. organizacijo učiteljstva: Josip Rakovšček, Fr. Kašca, Jos. Prijatelj in Ferdo Kavš.

Naslednje tri dni se je vršil v Tolminu risarski tečaj; predaval je velezanimo g. prof. Gvaiz. Škoda le, da je bila udeležba premajhna; mlajši kolegi so se posebno odlikovali z — odsotnostjo. Seveda so trije dnevi prekratki, a vendar je učiteljstvo že s tem veliko pridobilo in je g. Gvaizu iz srea hvaležno za prijazna navodila.

Iz teh poročil je razvidno, da naše društvo ne spi, marveč deluje.

Predavanja in risarski tečaj so sad odborovega delovanja. V tem oziru bo društvo nadaljevalo; zagotovila sta nam tudi gg. Bežek in Schreiner, da se potrudita med nas, ko jima bo čas dopuščal. Čudežev pa društvo ne more delati, ni predsednik niti tajnik ne nameščata učiteljev; v tem oziru naj se obrnejo gospodje kolegi, ki se jim godi krivica, na pravo adresu.

Tajnik.

Književnost in umetnost.

Domače ognjišče. Štev. 6. — 1. Olga Kobau: O dekliski vzgoji. — 2. Rudolf Horvat: O vzgoji otrok v predšolski dobi. — 3. Listek Ivo Trošt: Spril se je z njimi — 4. Dopisi. — 5. Drobtine. — Ta list iznova najtopleje priporočamo!

Knjižnica za mladino. 31. knjiga tega podjetja, toži založnik, nima mnogo več sreče od prejšnjih. Dočim so na Goriškem naročene nanjo vse šole in se na Spodnjem Štajerskem prav sedaj čujejo glasovi v učit. društvih, da se uvršča to podjetje enakovredno drugim učiteljskim publikacijam, se na Kranjskem ne gane nihče, v Istri in tržaški okolici nihče, v Korotanu, kdo? Pač škoda lepih namenov, ki smo jih pred leti stavili v to podjetje, škoda pa tudi onih kron, ki bi jih sicer dobila „Zaveza“ od čistega izkupička, pa jih ne dobi, ker ima založnik s podjetjem izgubo. Ali ni naravnost indolentno, da pustimo, „Knjižnico za mladino“ životariti ob borih 300 naročnikih, ko bi jih lahko imela, ako bi bile naročene vse šole, najmanj 3000!

Učitelji so jo ustanovili, učitelji pišejo zanjo, učitelji urejajo in učitelji — ne podpirajo. Kje je tu logika? O, ki bi znali vsaj na pol tako usiljevati svoje blago, kakor ga znajo nasprotniki iz Kat. tiskarne in nje filijalk usiljevati celo sovražnikom! Ali nas niso naučili še ničesar? — Kakor kažejo razmere, res ne. Zato pa naj otroci kupujejo knjigo v svojo zabavo pri nasprotniku, ki nas pita s stvarmi, kakršne ugajajo njemu in njegovim namenom. Tovariši zgenimo se!